09/12/2023

Τα κρυμμένα κειμήλια της Ιεράς Μονής Παναγίας Σουμελά και ο αγώνας για την επιστροφή τους στην πνευματική κοιτίδα του Ποντιακού Ελληνισμού

/ Επικαιρότητα

Στην επικαιρότητα επανήλθε αυτές τις ημέρες το αίτημα του Παγκοσμίου Συμβουλίου Ποντιακού Ελληνισμού (ΠΑΣΠΕ) να επιστρέψουν στον φυσικό τους χώρο, την ιστορική Ιερά Μονή της Παναγίας Σουμελά στην Τραπεζούντα, που ανακαινίστηκε και λειτουργεί ως μουσείο, κειμήλιά της που φυλάσσονται στα υπόγεια της Αγίας Σοφίας της Κωνσταντινούπολης και στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Άγκυρας.

Η υπόθεση της επιστροφής των κειμηλίων στην πνευματική κοιτίδα του Ποντιακού

Ελληνισμού είναι παρόμοια με την υπόθεση των Ελγινείων.

Με την ευκαιρία της επίσκεψης του Προέδρου της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στην Αθήνα την περασμένη Πέμπτη, το ΠΑΣΠΕ είχε ζητήσει με επιστολή του προς τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη να εντάξει το θέμα *«στην ατζέντα των αιτημάτων της χώρας μας προς τον Τούρκο Πρόεδρο, για τοποθέτηση των κειμηλίων στην ανακαινισμένη μονή της Παναγίας Σουμελά»*.

Όπως είχε επισημάνει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο συγγραφέας, ιστορικός και Επίτιμος Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων Στέφανος Τανιμανίδης, πρόκειται για δεκάδες κειμήλια της Μονής, ιερά σκεύη, άμφια, χειρόγραφα κείμενα και ευαγγέλια της Μονής που έχουν καταγραφεί. Σύμφωνα με τον ίδιο, το ζήτημα αυτό έχει τεθεί ήδη από το 2014, ενώ τα κειμήλια παρουσιάζονται και σε σχετική έκδοση του σωματείου «Παναγία Σουμελά».

«Εδώ και 15 χρόνια το διοικητικό συμβούλιο της Παναγιά Σουμελά ενημερώθηκε ότι σε κρύπτες στην Αγία Σοφία υπήρχαν κειμήλια κλεμμένα από την Μονή Σουμελά του Πόντου. Είχαν κλαπεί πριν από 100 χρόνια με τα γεγονότα της γενοκτονίας που είχαμε υποστεί από τους Τούρκους. Αναζητήσαμε τον Τούρκο αρχαιολόγο, μας τα φωτογράφισε και εκδώσαμε ένα βιβλίο με τίτλο "Τα ιερά κειμήλια του γένους των Ποντίων". Από τότε κάνουμε μία προσπάθεια πάντα με την ευλογία και την συνεννόηση του Οικουμενικού Πατριαρχείου να τα εντάξουμε. Έχουν μετακινηθεί δύο φορές, είχαν πάει στην Άγκυρα και τώρα πληροφορήθηκα ότι βρίσκονται προς την Κωνσταντινούπολη», ανέφερε ο κ. Τανιμανίδης μιλώντας στο MEGA και στην εκπομπή «Κοινωνία Ώρα MEGA».

Επιπλέον πρόσθεσε: *«Η ουσία είναι η εξής: το 2017 το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκίας επειδή ανακινήσαμε το θέμα και στην ανακαινισμένη Μονή της Παναγίας Σουμελά πάει 1 εκατομμύριο επισκέπτες το χρόνο, τα αναζήτησαν με επίσημο έγγραφο. Κάναμε μία αλληλογραφία και απευθυνθήκαμε στους εκάστοτε αρμόδιους υπουργούς. Πρόσφατα είδα τον κ. Γεραπετρίτη και ζήτησα να εντάξουν το θέμα της τοποθέτησης των κειμηλίων στην ανακαινισμένη Μονή Σουμελά που είναι μουσείο»*.

Στα κειμήλια που φυλάσσονται στην Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η αυθεντική ξύλινη σταυροθήκη του Τιμίου Σταυρού, σε μορφή δίπτυχου, του Μανουήλ Γ' του Μεγαλοκομνηνού, το Χρυσόβουλο του Αυτοκράτορα Αλεξίου Γ, τετραευαγγέλια της Μονής σε

ομοιογραφική αναπαραγωγή, κεντημένη εικόνα της Παναγίας της Μονής Σουμελά του 1758, αρχιερατικές μήτρες, εκκλησιαστικά υφαντά, εγκόλπια, μήτρα μοναχικού σχήματος της Μονής, ένα Ιερό Ευαγγέλιο με ρωσικοελληνική γραφή, αντίγραφα Πατριαρχικών σιγιλίων κ.ά. Ανάμεσα στα κειμήλια που βρίσκονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Άγκυρας, περιλαμβάνονται 67 χειρόγραφοι κώδικες και δεκάδες βιβλία της Μονής, επιτραχήλια, λάβαρα και άλλα αντικείμενα.

Η αυθεντική ξύλινη σταυροθήκη του Τιμίου Σταυρού του Μανουήλ Γ' του Μεγαλοκομνηνού σε μορφή δίπτυχου

Τετραευαγγέλιο της Μονής της Παναγίας Σουμελά

Κεντημένη εικόνα της Παναγίας της Μονής Σουμελά του 1758

Λάβαρο της Μονής

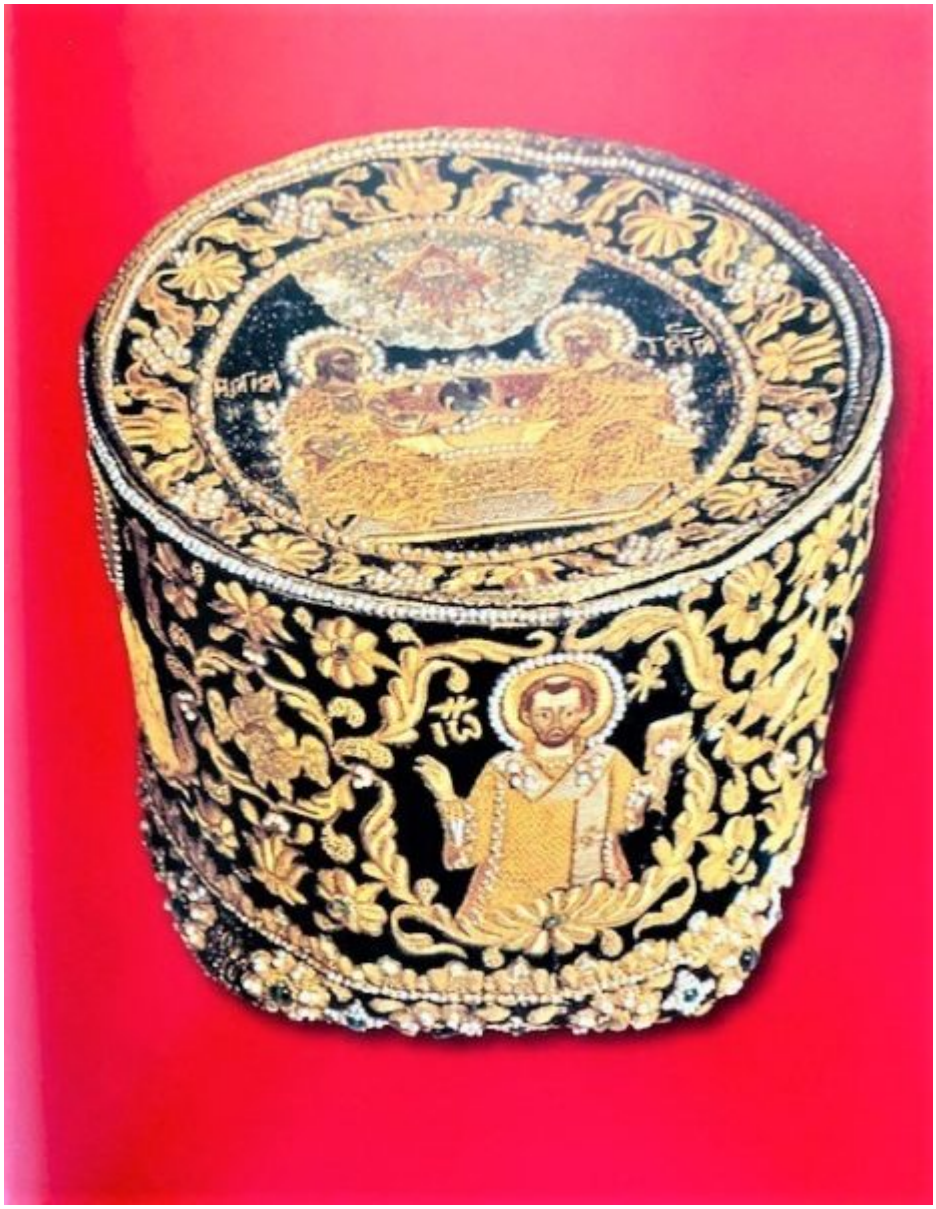

Μήτρα μοναχικού σχήματος της Μονής

Επιτραχήλιο Μονής Παναγίας Σουμελά

Στην Ελλάδα, στη νέα Μονή της Παναγίας Σουμελά, στα υψώματα του Βερμίου στην Καστανιά Βεροίας, φυλάσσονται η ιστορική εικόνα της Παναγίας Σουμελά, το Ευαγγέλιο του Οσίου Χριστοφόρου του 6ου αιώνα και ο Σταυρός του αυτοκράτορα Μανουήλ του 14ου αιώνα, ενώ όπως επισημαίνει ο κ. Τανιμανίδης, η εντολή για τη μεταφορά των τριών κειμηλίων από την Τουρκία στην Ελλάδα έγινε κατόπιν συνάντησης, το 1930, των τότε Πρωθυπουργών Ελλάδας και Τουρκίας, Ελευθέριου Βενιζέλου και Ισμέτ Ινονού και ασφαλώς ύστερα από κοινού απόφαση και τη σύμφωνη γνώμη τους. Η δε μεταφορά των κειμηλίων αυτών στην Ελλάδα έγινε το 1931 με την παραχώρηση από πλευράς της Τουρκικής Κυβέρνησης της σχετικής άδειας και τη σύναψη σχετικού πρωτοκόλλου μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Με βάση τα παραπάνω, το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ποντιακού Ελληνισμού ζητάει τα κειμήλια της ιστορικής Μονής Παναγίας Σουμελά να βγουν από τα σκοτεινά υπόγεια, όπου για δεκαετίες παραμένουν αδρανή, ώστε να επιτραπεί η μελέτη τους από νέους ιστορικούς και ερευνητές και να μπορούν να τα θαυμάζουν και να τα προσκυνούν οι χιλιάδες, κάθε χρόνο, επισκέπτες της ιστορικής Μονής Σουμελά, στη Ματσούκα της Τραπεζούντας.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ:

Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ποντιακού Ελληνισμού ζητάει συνάντηση με τον Ερντογάν για το θέμα της επιστροφής κειμηλίων στη Μονή Παναγίας Σουμελά

Να βγουν στο «φως» τα Ιερά Κειμήλια της Παναγίας Σουμελά

(Με πληροφορίες από ΑΠΕ-ΜΠΕ / Επισυνάπτονται φωτογραφίες των κειμηλίων από την έκδοση του λευκώματος με τίτλο «Τα ιερά κειμήλια του Γένους των Ποντίων»)